

Competenties Physician Assistant Antistolling (versie 2)

Algemeen

“Een Physician Assistant (PA) neemt binnen een gezondheidszorginstelling of eerstelijns centrum medische taken over van een arts en maakt daarbij deel uit van een medisch behandelteam. De PA kan zelfstandig diagnostische -, controle – of behandelconsulten uitvoeren, onderdelen van het werk van een zaalarts verrichten of de patiënt vertegenwoordigen in een multidisciplinair overleg. PA's kunnen terecht in vrijwel alle medische specialismen.

De zelfstandige bevoegdheden van de PA zijn wettelijk vastgelegd.” (Hogeschool Utrecht)

In dit document worden de specifieke kennis en taken uitgewerkt voor de functie PA Antistolling. Het onderstaande is bedoeld als handreiking voor trombosediensten/antistollingscentra en studenten bij het formuleren van een persoonlijk competentie-ontwikkelplan. Per Hogeschool verschilt de invulling van de studie enigszins onder andere wat betreft de organisatie van stages. Daarom zal in samenspraak met het opleidingsinstituut en de persoonlijke begeleider dit competentie-ontwikkelplan moeten worden opgesteld.

Het competentieprofiel zoals hier geschetst is geen statisch geheel maar kan als uitgangspunt worden genomen voor een opleiding tot PA Antistolling die verder ‘op maat’ zal moeten worden ingevuld. Het is geen blauwdruk.

De inrichting van de antistollingszorg in Nederland is aan het veranderen. Denk aan de LKSA 2.0, de Landelijke Transmurale Afspraak in ontwikkeling (LTA), het rapport ‘Tijd voor Verbinding’ en de snel dalende aantallen patiënten op VKA versus de snel stijgende aantallen patiënten op DOAC's. Al deze veranderingen vragen om specifieke kennis, competenties en mogelijk nieuwe functies. De PA lijkt in dit gehele spectrum van aandachtsgebieden een rol te kunnen vervullen waarbij kan worden opgemerkt dat ook tussen academische of perifere ziekenhuizen en/of trombosediensten/antistollingscentra weer verschillend invulling kan worden gegeven aan deze functie.

Anno 2019 zijn al meerdere PA's Antistolling opgeleid en een aantal nog in opleiding. Zij hebben meegewerkt dan wel meegelezen aan dit competentie-document (versie 2).

OPSTELLERS 2^E VERSIE:

PA : MARLY SIJMONS (SITTARD-HEERLEN), HINKA NAGTEGAAL (ALKMAAR)

PA I.O. MELANIE ACAMPO (MAASTRICHT), NADIA BELRHITI ALAOUI (VENLO), YVONNE MOORS (HELMOND), ALIE DE WAARD (ZWOLLE)

TD-ARTS; NATHALIE PÉQUÉRIAUX, ('S-HERTOGENBOSCH), PATRICIA MORIARTY, (DORDRECHT-GORINCHEM)

OPSTELLERS 1^E VERSIE:

NATHALIE PÉQUÉRIAUX ('S-HERTOGENBOSCH), PAM ZWARTS (TILBURG), JOSEPHINE BERKVEN EN PATTY DIX (HOGE SCHOOL UTRECHT), SASKIA KOEKOEK, PA (ZWOLLE)

Taken waarvoor de PA Antistolling wordt opgeleid

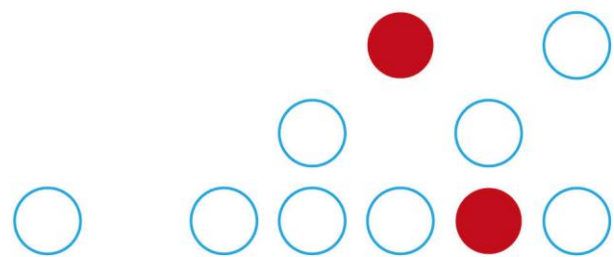
De PA kan zelfstandig:

1. vitamine K-antagonisten (acenocoumarol, marcoumar/fenprocoumon, warfarine) doseren bij zowel klinische als poliklinische patiënten. Ook bij kinderen, zwangeren, in geval van complicaties, bloedingen, intercurrente ziektes en bridging
2. diagnostiek volgens protocol aanvragen en interpreteren
3. poliklinisch spreekuur voeren
4. de consultfunctie vervullen voor zorgverleners (1ste, 2de en 3de lijn), patiënten en medewerkers trombosediensten/antistollingscentra m.b.t. de antistollingstherapie. Het betreft vragen over VKA's, LMWH's, TAR's, DOAC's en daaraan gerelateerde thema's zoals complicaties, bloedingen, intercurrente ziektes en bridging
5. medische achterwacht uitvoeren van trombosediensten / antistollingscentra
6. voorlichting/ advies geven aan patiënten over trombose en antistollingsmedicatie en overige medische relevante informatie
7. voordrachten/ klinische lessen verzorgen aan patiënten en professionals
8. bijdragen aan de vorming, verspreiding, toepassing en vertaling van nieuwe medische kennis en procedures
9. het casemanagement antistolling in de 1ste en 2de lijn conform de LSKA ontwikkelen incl. multidisciplinaire overleggen zoals (anti)stollingscommissies of regiotafel antistolling
10. de gezondheid van individuele patiënten, gemeenschappen en bevolkingsgroepen bevorderen
11. waar nodig administratieve en leiderschapstaken uitvoeren
12. bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek
13. kan incidenten afhandelen met het oog op het voorkomen van herhaling en onveilige situaties en verbeterpunten m.b.t. antistollingszorg signaleren
14. medicatie voorschrijven welke vallen binnen het deskundigheidsgebied en volgens protocol.

Kennis die een PA moet hebben

De PA kent en begrijpt:

- de fysiologie van de stolling
- de pathofysiologie van trombose en bloedingen
- de werkingsmechanisme van de (anti)vitamine K, LMWH, TAR en de DOAC's
- de indicaties en de contra-indicaties, de streefgebieden van antistollingstherapie
- de bijwerkingen van de antistollingstherapie
- de invloed van onderliggende en intercurrente ziektes en de interacties van geneesmiddelen op de antistollingsbehandeling
- de te nemen medische acties bij bloedingscomplicaties en ingrepen

- de verschillende type en soorten INR-bepalingen
- de overige stollingsbepalingen zoals APTT, PT, anti-Xa spiegels en D-dimeer
- het belang van ketenzorg en kan dat actief invullen

De competenties/ beroepsrollen (CANMEDS-rollen) van een PA antistolling

De rollen die de PA zich eigen zal moeten maken om bovengenoemde taken uit te kunnen voeren liggen op de volgende terreinen:

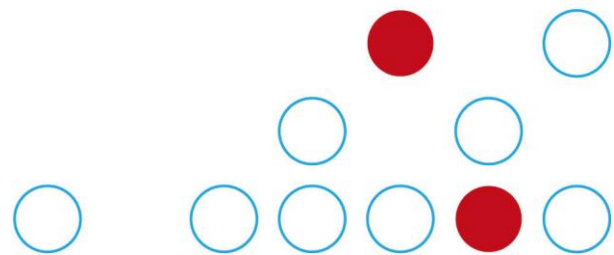
- I. Medisch handelen
- II. Communicatie
- III. Samenwerking
- IV. Organiseren/ managen
- V. Maatschappelijk handelen/ belangen behartigen
- VI. Wetenschap en onderzoek
- VII. Professionaliteit

I. Als medisch deskundige kan de PA

- doelmatig functioneren, waarbij alle CanMEDS-rollen worden gecombineerd om optimale, ethische en patiëntgerichte medische zorg te verlenen
- de klinische kennis, vaardigheden en attitudes die relevant zijn voor de beroepsuitoefening verwerven en op peil houden
- een volledig en relevant patiëntonderzoek uitvoeren
- therapeutische interventies doelmatig uitvoeren
- op deskundige wijze de juiste procedurele vaardigheden toepassen, zowel diagnostisch als therapeutisch
- waar nodig advies vragen van andere zorgprofessionals, waarbij de grenzen van de eigen deskundigheid worden onderkend

II. Als communicator kan de PA

- een vertrouwelijke en ethische therapeutische verstandhouding opbouwen met patiënten en hun familieleden
- relevante gegevens en inzichten verkrijgen van patiënten, hun familieleden, collega's en andere professionals en deze tot een zinvol geheel samenvoegen
- accurate en relevante gegevens en inzichten meedelen aan patiënten, hun familieleden, collega's en andere professionals
- samen met patiënten, hun familieleden, collega's en andere professionals een visie ontwikkelen op vraagstukken, problemen en plannen om te komen tot een breed gedragen behandelplan
- doelmatig mondeling en schriftelijk communiceren over een medisch consult

III. Als teamwerker kan de PA

- effectief samenwerken in een interprofessioneel behandelteam
- effectief samenwerken met andere zorgprofessionals om interprofessionele conflicten te voorkomen, te bespreken en op te lossen

IV. Als manager kan de PA

- deelnemen aan activiteiten die een bijdrage leveren aan de doelmatigheid van de zorgorganisaties en –systemen waarvan zij deel uitmaakt
- werk en carrière doelmatig managen
- de beperkte middelen binnen de gezondheidszorg adequaat verdelen
- waar nodig administratieve en leiderschapstaken uitvoeren

V. Als belangenbehartiger kan de PA

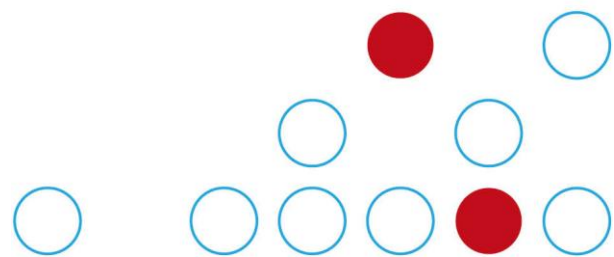
- inspelen op de gezondheidsbehoeften van individuele patiënten als onderdeel van de patiëntenzorg
- inspelen op de gezondheidsbehoeften van de gemeenschappen waarin zij werkt
- de gezondheidsdeterminanten van de gemeenschappen waarin zij werkt onderkennen
- de gezondheid van individuele patiënten, gemeenschappen en bevolkingsgroepen bevorderen

VI. Als onderzoeker kan de PA

- de kwaliteit van het werk op peil houden en verbeteren door voortdurend te blijven leren
- informatie en de bronnen daarvan kritisch beschouwen en op de juiste wijze toepassen in het werk
- waar nodig het leren van patiënten, hun familieleden, studenten, co-assistenten, andere zorgprofessionals, het publiek en anderen faciliteren
- bijdragen aan de vorming, verspreiding, toepassing en vertaling van nieuwe medische kennis en procedures

VII. Als professional kan de PA

- blijf geven van toewijding aan de patiënten, het beroep en de maatschappij door een ethische beroepsuitoefening
- blijf geven van toewijding aan de patiënten, het beroep en de maatschappij door deel te nemen aan zelfregulering
- blijf geven van toewijding aan de gezondheidszorg en een duurzame beroepsuitoefening

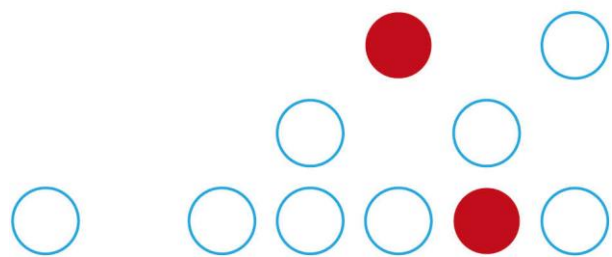
Het takenpakket waarvoor de PA wordt opgeleid is zodanig uitgebreid dat de beroepscompetenties (I – VII) kunnen worden ontwikkeld.

	Competenties →	I	II	III	IV	V	VI	VII
Taken								
1	doseren van vit K-antagonisten in alle voorkomende situaties	+		+	+			+
2	vragen behandelen van zorgverleners en patiënten	+	+	+	+	+		+
3	voorlichting, advies geven aan patiënten	+	+		+			
4	voordrachten/ klinische lessen verzorgen	+	+			+	+	
5	nieuwe kennis en ontwikkelen casemanagement	+	+			+	+	+
6	gezondheid in het algemeen bevorderen					+	+	
7	administratieve en leiderschapstaken uitvoeren		+	+	+			+
8	bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek	+					+	
9	incidenten afhandelen en onveilige situaties en verbeterpunten m.b.t. antistollingszorg signaleren	+	+		+			
10	zelfstandig medicatie voorschrijven	+	+					

Stages

De opleiding tot PA heeft een duaal karakter. Dit betekent dat er sprake is van cursorisch onderwijs door het opleidingsinstituut en specifiek onderwijs op de werkvloer. Er wordt onderscheid gemaakt in specialistische taken die op de eigen werkplek worden aangeleerd en algemene beroepsvaardigheden die zowel op de eigen werkplek als tijdens de korte stages op verschillende afdelingen van het ziekenhuis worden ontwikkeld.

Het takenpakket van een PA op een trombosedienst/antistollingscentrum is onvoldoende breed om alle competenties te kunnen ontwikkelen. Daarom is het wenselijk de student naast de algemene korte stages een langer deel van de studieduur op te leiden bijvoorbeeld op de afdeling cardiologie en hematologie. Per opleiding verschilt de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de stages.

Welke aspecten kent het werkplek-leren?

- patiënten bespreken/presenteren
- behandelen/ bespreken van casuïstiek
- behandelen/ beantwoorden van vragen vanuit de kliniek
- oefenen van anamnese, lichamelijk onderzoek en klinisch redeneren
- kennisontwikkeling en reflectie op totale spectrum van de antistollingstherapie en dat kunnen toepassen op de individuele patiënt.

Welke stageplekken worden aanbevolen?

- cardiologie, longgeneeskunde, interne geneeskunde, chirurgie, spoedeisende hulp, stollingslaboratorium, neurologie, huisarts, geriatrie (polyfarmacie en multiële co-morbiditeit en cognitieve problematiek)

Stagebegeleiders (taken stagebegeleider zijn weggelaten)

Op de stages wordt de PA i.o. begeleid door een arts van de afdeling waar stage wordt gelopen. De stagebegeleider is iemand met kennis en ervaring in het betreffende vakgebied en bij voorkeur met ervaring in de begeleiding van co-assistenten of arts-assistenten.

Opleider/ leermeester (het woord klinisch is weggelaten)

Op de eigen werkplek wordt de PA i.o. begeleid door een medisch specialist; de opleider. De opleider is op de werkplek de begeleider en wegbereider van de PA i.o. en verantwoordelijk voor het specifieke deel van de opleiding op de werkvloer. De opleider zorgt voor een optimale leeromgeving op de werkvloer, zorgt ervoor dat de PA i.o. de beoogde taken kan aanleren en beoordeelt de ontwikkeling van beroepstaken en competenties. De opleider geeft daartoe regelmatig instructie en feedback. Een opleider is gemiddeld een uur per dag bezig met de opleiding van de PA.

Criteria ter vaststelling dat de PA i.o. de taken naar behoren beheerst

Bij de beoordeling worden dezelfde beoordelingsinstrumenten gebruikt als binnen de medische opleidingen (KPB, OSATS, MSF, etc.).

